

mangle Arbeidskraft; selv om alle andre Betingelser ere tilstede, vil det være en betydelig Vanskelighed, naar man i den Tid, man skal behandle Roerne, mangler den fornødne Arbeidskraft. Medens man saaledes vel kan forstaa, at Landmændene have Vanskelighed ved at komme ind paa denne Retning, og at altsaa det Savn, Fabrikken har havt paa Roer, har kunnet fremkomme, ere netop de Omstændigheder, jeg har fremhævet, af den Bestaaffenhed, at de kunne ventes overvundne maaste i Løbet af ganske kort Tid. Det, hvorpaa det kommer an, er altsaa at hjælpe udover de første Vanskeligheder. Det er klart, at saasnart man er kommen ud over den første Rotation af Gaardenes Drift, hvor Sukkerroen spiller en Rolle, og hvor den navnlig er traadt istedetfor Brak, vil det i de følgende Aar stille sig bedre for Landmændene. For det Første er det mig sagt, at Sorens Behandling vil være lettere, naar man engang har gravet tilstrækkelig dybt, og dernæst vil Udbyttet være sikkrere, fordi der næste Gang, naar man kommer til den samme Mark, ikke vil være de samme Vanskeligheder, ligesom ogsaa Udbyttet vil blive bedre. Endvidere vil man da have indvundet tilstrækkelig Erfaring, og ligeledes ville Arbeidsforholdene paa Stedet have indrettet sig efter det Agerbrug, som man saaledes er gaaet ind paa. Hele denne Betragtning gjør, at, selv om man er nok saa meget Frihandelsmand og imod Beskyttelse paa Industriens Omraade, kan man dog alligevel anbefale at give Understøttelsen for at bringe vort Agerbrug ind i en i enhver Henseende heldigere Retning. Men disse Betragtninger maa tillige lede til, at der ingen Grund er til direkte at give Beskyttelsen til vedkommende Fabrik og navnlig ikke i den Form, at den kun kommer en enkelt Del af Landet tilgode og ikke de Dele af Landet, som maatte blive forsynede med Sukkerfogerier fra det bestjendte store Selskab, hvis Plan oprindeligt var ikke alene at forsyne Jyen, men ogsaa forskellige Steder i Jylland. med saadanne Fabrikker, en Plan, der jo kun er bleven standsat i sin Udsærelse, fordi det viste sig, at Landmændene vare utilbøjelige til at indlade sig paa Dyrkning af Sukkerroer. Da det erode Udvalg i sin Betænkning har udtalt, at Grunden, hvorfor det vil stille de to Sukkerfogerier forskellige, er, at, medens der forelaa Dplysninger om den ene, forelaa der ikke Dplysninger om den anden, saa skal jeg tillade mig at oplyse, at, efter hvad jeg kunnet erfare, har Forholdet ved Odense Sukkerfogeri med Hensyn til den Vanskelighed, som jeg før omtalte, nemlig at skaffe Roer tilveie, stillet sig saaledes, at der i det første Aar kun har kunnet staffles tilveie 80,000 Ctn. Roer; i 1874 have Forholdene været heldigere, idet Fabrikken har kunnet faae til Bearbejdelse c. 120,000 Ctn. Roer. Da imidlertid Fabrikken er anlagt paa at kunne have en Campagne paa 120 Dage á 2,000 Ctn., vil der i Fabrikken kunne bearbejdes 240,000

Ctn., medens den som sagt i det første Aar kun har kunnet faae 80,000 Ctn. og i det Andet noget over 100,000 Ctn. Det første Aar havde det et rent Lab af 19,000 Rd. og ikke en Skilling til Forrentning af Kapitalen. Der var mange Vanskeligheder i det første Aar, men Hovedvanskeligheden var dog den, at det ikke var muligt at skaffe Roer. I det andet Aar, som forøvrigt ikke er sluttet endnu, stillede Forholdene sig gunstigere, da det er lykkedes at faae et større Kvantum Sukkerroer, saa at der altsaa kan produceres mere Sukker. Lillige kan jeg oplyse, at efter de Beretninger, der foreligger fra forskellige Landmænd, som i Omegnen af Odense og paa andre Steder i Jyen have dyrket Sukkerroer, har denne Dyrkning paa Grund af de Vanskeligheder, der i Begyndelsen stille sig imod en saadan Oren af Agerbruget, vist sig ikke at være lønnende efter den Pris, Fabrikken har kunnet give, nemlig 40 Skilling pr. Centner. Der har i Odense dannet sig et Interessentskab, som har faaet overdraget en ikke ubetydelig Del af Byens Lorder; men uagtet Selskabet ikke har svaret nogen Forpagtningssaggift eller Leie af Lorderne, har det dog i det sidste Aar været forbundet med ikke ringe Lab at benytte dem til Dyrkning af Sukkerroer. Imidlertid er det dog den almindelige Mening, at, naar man er kommen ud over de første Vanskeligheder, kan der ikke være Tvivl om, at denne Dyrkning vil stille sig fordelagtigt. Det forekommer mig nu, at der er saa meget mindre Grund til netop — om jeg maa bruge dette Udtryk — at favorisere Landmændene paa Lolland fremfor de fynske, som jo Fabrikken „Lolland“ selv er stor Godseier og dyrker Roer paa sine egne Marker, medens Odense Sukkerfogeri er saaledes anlagt, at det saar sine Roer fra de smaa Landbrugere, der dyrke dem for egen Regning. Skatten er jo omtrent $4\frac{1}{3}$ Skilling pr. Pund Sukker, og der indvindes 7 Pund pr. Centner Roer, saa at der altsaa paa hvert Centner hviler en Etat af $30\frac{1}{2}$ Skilling eller 64 Dre. Det forekommer mig nu ikke at være for Meget, om man vilde tage omtrent $\frac{1}{3}$ eller $\frac{1}{4}$ af denne Etat og i Løbet af et eller to Aar som Forsøg stille dette Beløb til Finantsministerens Disposition, for at han kunde yde Bidrag til de Landmænd, der med store Offre have gjort Forsøg med Sukkerroedyrkingen og have været de Første til at gaa i Brechen med et Agerbrug, som utvivlsomt efter alle Sagkyndiges Formening vil vise sig meget lønnende og gunstigt her i Landet. Der vilde, saavidt jeg kan skjønne, for begge Fabrikers Vedkommende kun behøves et Beløb af omtrent 20,000 Kr. i næste Finantsaar for at opfylde det Formaal, at kunne udbetale en saadan bonus eller Præmie til de Landmænd, som kaste sig over Sukkerroedyrkingen. Hvis det da i det næstfølgende Finantsaar skulde vise sig, at der ikke produceres et tilstrækkeligt Antal Sukkerroer, vilde der være Rimelighed for at nedsette denne bonus til 15 Dre pr. Centner, og paa den